

Amnestyprisen 2011 til Helsesenteret for papirløse:

Trenger flere tannleger

Amnestyprisen 2011 gikk til Helsesenteret for papirløse migranter for deres kompromissløse kamp for at retten til liv og helse skal og må gjelde for alle på norsk jord. Senteret sier de desperat mangler tannlegehjelp.

Helsesenteret for papirløse migranter avdekker en situasjon og reiser en debatt om rettighetsmangler hos en gruppe mennesker i vårt eget land, og de gjør noe med det i praksis. Helsesenteret sørger for at en sårbar gruppe mennesker faktisk får et minstemål av helsetilbud og rettigheter, sa Jon Peder Egenæs, generalsekretær i Amnesty, da Helsesenteret mottok Amnestyprisen for 2011.

Helsesenteret for papirløse migranter er et samarbeid mellom Kirkens Bymisjon og Røde Kors. Da Helsesenteret ble opprettet i 2009 møtte initiativet sterk politisk motstand. 900 personer har oppsøkt helsesenteret siden oppstarten og fått hjelp fra helsearbeidere som jobber frivillig. Det er gjennomført 3 200 konsultasjoner fordelt på de 900 pasientene. Mange av dem kommer fra Afghanistan, Iran, Irak, Somalia, Eritrea og Etiopia.

– Behovet viser et hull som den norske stat har laget i vårt velferdstilbud, sier Egenæs og understreker at det er statens ansvar å plugge igjen hullet.

Helsesenteret har tre ansatte som står for den daglige driften. Cirka 100 frivillige helsearbeidere; leger, psykogøer, sykepleiere, bioingeniører, farmasøyter og fysioterapeuter yter helsehjelp til pasientene de to dagene i uken senteret er åpent. Senteret har også to tannleger tilknyttet virksomheten, som tar imot et begrenset antall pasienter i sin egen praksis. På det meste har det vært fire tannleger tilknyttet sentere. Nå trenger de desperat mer tannlegehjelp, sier senterets ansatte til Tidende. Interesserte tannleger kan kontakte senteret på tele-

fonnummer 488 90 560. Se også egen annonse på forsiden av Tidendes nettsted, www.tannlegetidende.no, og les intervjuet med en tannlege som allerede har engasjert seg i Tidende nr. 5, 2010 s. 320–21 under tittelen Hjelper de svakeste.

En milepæl

– Vi har stor respekt for Amnesty, så dette er en milepæl i vårt arbeid ved Helsesenteret. Vi har tenkt at vi driver lavterskel helsearbeid, men dette minner oss om at vi også gjør praktisk menneskerettighetsarbeid. Vi er rørt over at Amnesty kaller vår innsats tøff og modig, og at vi bidrar til å avlive myter og fordommer om papirløse, sa Solveig Holmedal Ottesen, leder for Helsesenteret, og takket samtidig for engasjementet til alle de frivillige som deltar i arbeidet.

Grunnleggende rettighet

I begrunnelsen for tildelingen av prisen til Helsesenteret for papirløse migranter skriver nominasjonskomiteen: Helsesenteret har gjennom sin toårige drift kjempet en tøff og modig kamp for at en av de mest grunnleggende menneskerettighetene, nemlig retten til liv og helse, virkelig skal og må gjelde for alle på norsk jord. Uansett!

– Det er uforståelig at stat og storting ikke ser at vi har en sårbar og delvis usynlig gruppe mennesker i vårt land som ikke har tilgang til grunnleggende rettigheter. Som samfunn har vi ikke bare rett til å hjelpe, men plikt til omsorg for folk som lider, sa Sven Mollkleiv, president i Røde Kors.

Generalsekretæren i Kirkens Bymisjon, Johannes Heggland, understreket at Helsesenteret for papirløse migranter ikke handler om asylpolitikk, men menneskerettighetsarbeid.

– Vi etablerte helsesenteret fordi vi så et behov. Noen verdier er så opplagte at de er lett å glemme: At folk er folk,

og at folk i nød må ha hjelp. Vi kan ikke se på at noen går til grunne i vårt eget samfunn uten å gjøre noe.

I vakum

Amnesty påpeker at det er mennesker i Norge som befinner seg i et rettighetsvakuum: De kan ikke få asyl, samtidig som de av juridiske og praktiske grunner ikke kan sendes ut av landet. «De lever, jobber og får barn her i landet, uten at storsamfunnet vedkjenner seg dem», heter det. Helsesenteret for papirløse migranter får prisen for «en helt uvurderlig og nødvendig jobb for denne helt spesielt sårbare gruppen».

Liv og helse

Nominasjonskomiteen viser i sin begrunnelse til at senteret gjennom to år har kjempet en tøff kamp for at de mest grunnleggende menneskerettighetene – retten til liv og helse – skal og må gjelde alle på norsk jord.

Helsesenteret, som har tre fast ansatte, er basert på innsatsen til et stort antall frivillige helsearbeidere og andre ildsjeler. I tillegg til fysiske og psykiske helsetjenester, driver senteret også opplysningsvirksomhet.

Tidligere prisvinnere

Det er åttende gang Amnestyprisen deles ut. Tidligere vinnere er Liv Jessen, Vibeke Omberg, Tore Sandberg, Mahmood Amiry-Moghaddam, Vinje kommune, Nora Sveaass og Margreth Olin.

Ellen Beate Dyvi